

ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Мета: Сформувати основний понятійний апарат дидактики вищої професійної освіти

Основні питання:

Прогресивні освітні моделі управління освітнім процесом.

Освіта, освітній простір, освітня система.

Еволюція розвитку освітнього простору.

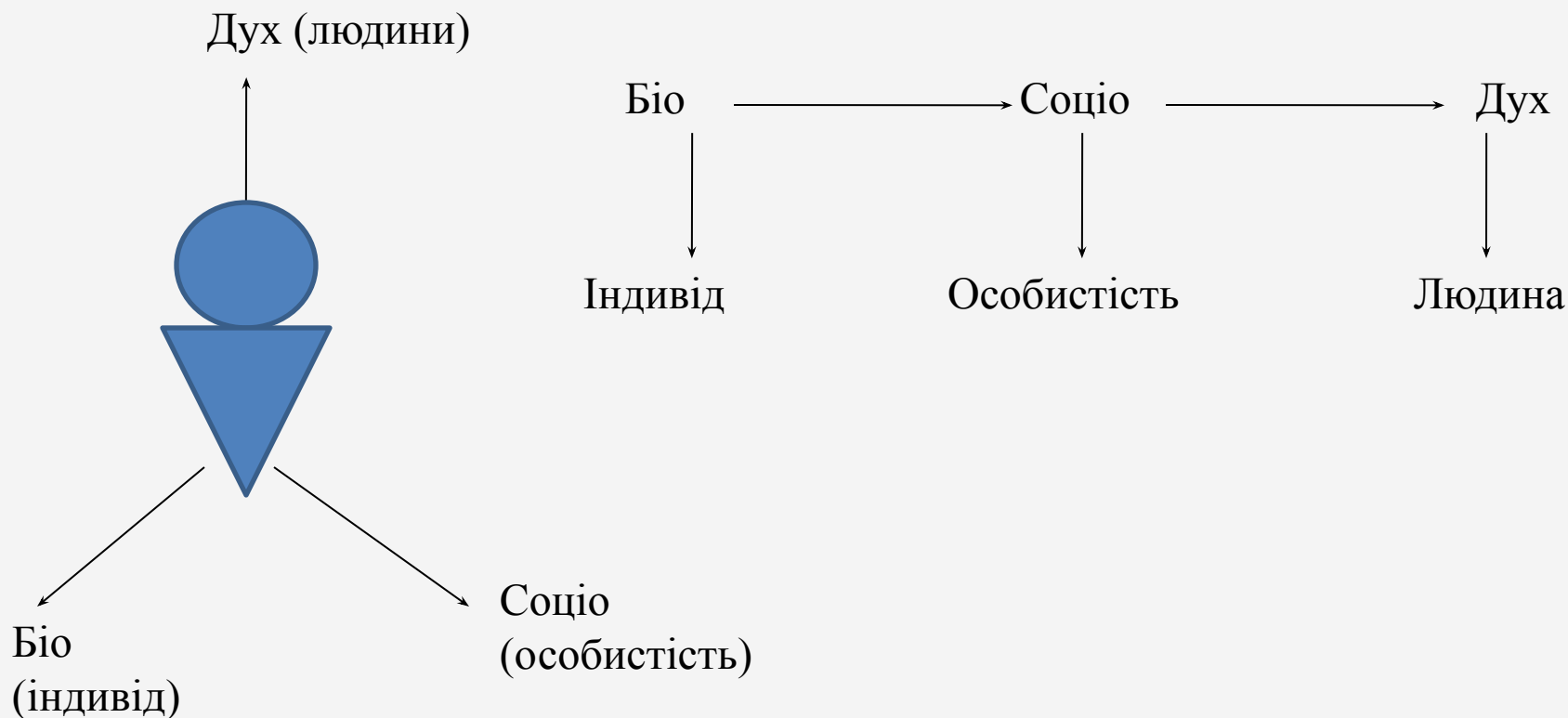
Зв'язок освітніх парадигм з результатом навчально-виховного процесу.

ПРОГРЕСИВНІ ОСВІТНІ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ

Виходячи з визначення професійної компетентності як індивідуально-психологічного новоутворення, системоутворюючим ядром якого є готовність і здатність фахівця відповідально і самостійно приймати оптимальні рішення при здійсненні професійної діяльності в синергетичному інформаційному просторі, сформулюємо ряд положень, на основі яких будуть сформовані освітні моделі управління навчальним процесом.

1. Формула нової парадигми вищої професійної освіти має включати формування і розвиток інтелектуально-знансєвих, творчо-інноваційних, ціннісно-орієнтаційних та діалогово-комунікативних компетентностей фахівців в процесі підготовки до професійної діяльності та самої діяльності.
2. Основою формування і розвитку професійної суб'єктності фахівця служить творча проектно-пошукова самостійна діяльність як основа проникнення світу внутрішнього і зовнішнього у внутрішню мотивацію студента (слухача) для створення нових психічних новоутворень особистості.

Для визначення результативності відкритого освітнього процесу підготовки розглянемо особливості педагогічної та навчальної діяльності суб'єктів освітнього процесу як біосоціальних систем, виходячи з трьохсферної структури людини

Побудуємо структуру формування усвідомленості цілепокладання у особистості, яка навчається

Тут:

{П; Н; Зд} – відкритий освітній простір, причому

Потреби → Норми → Здібності
↓ ↓ ↓
(хочу) (повинно бути) (зможу)

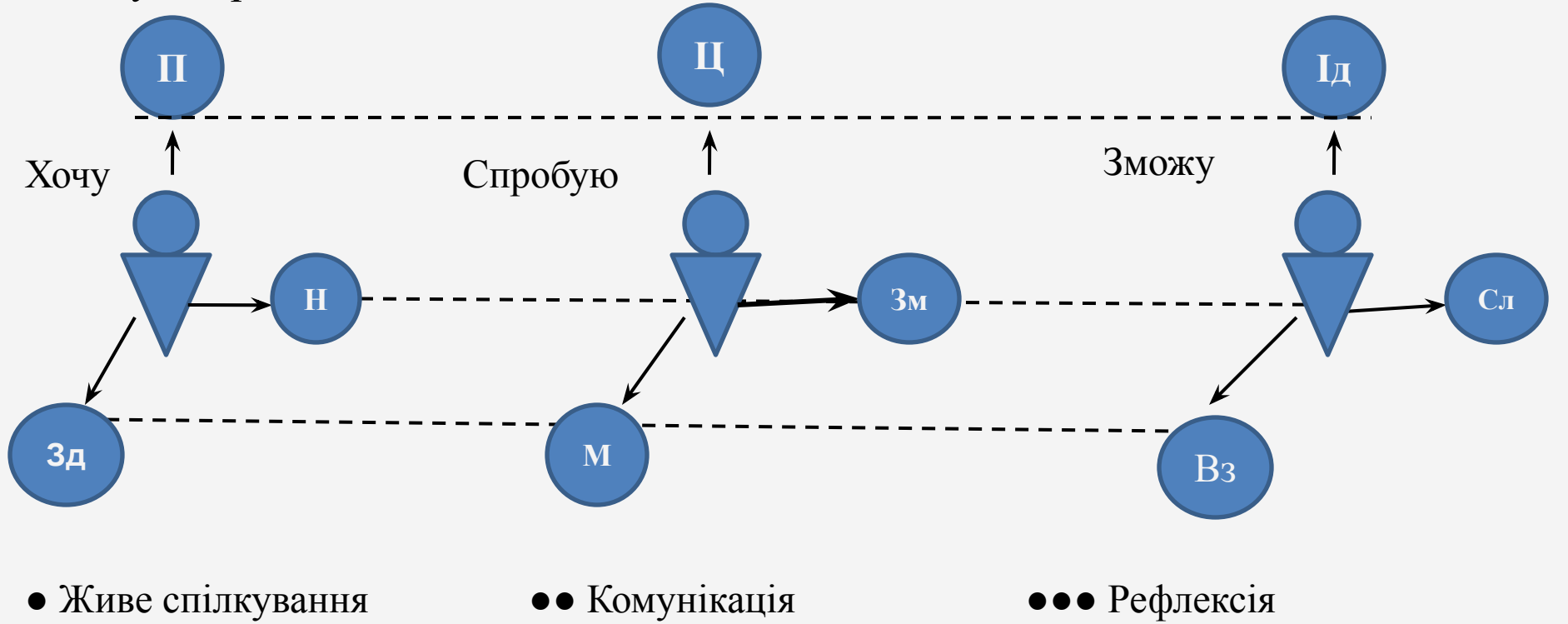
{П; Н} – Інформаційний простір.

{Н; Зд} – Розвиваючий простір.

{Зд; П} – Виховний простір.

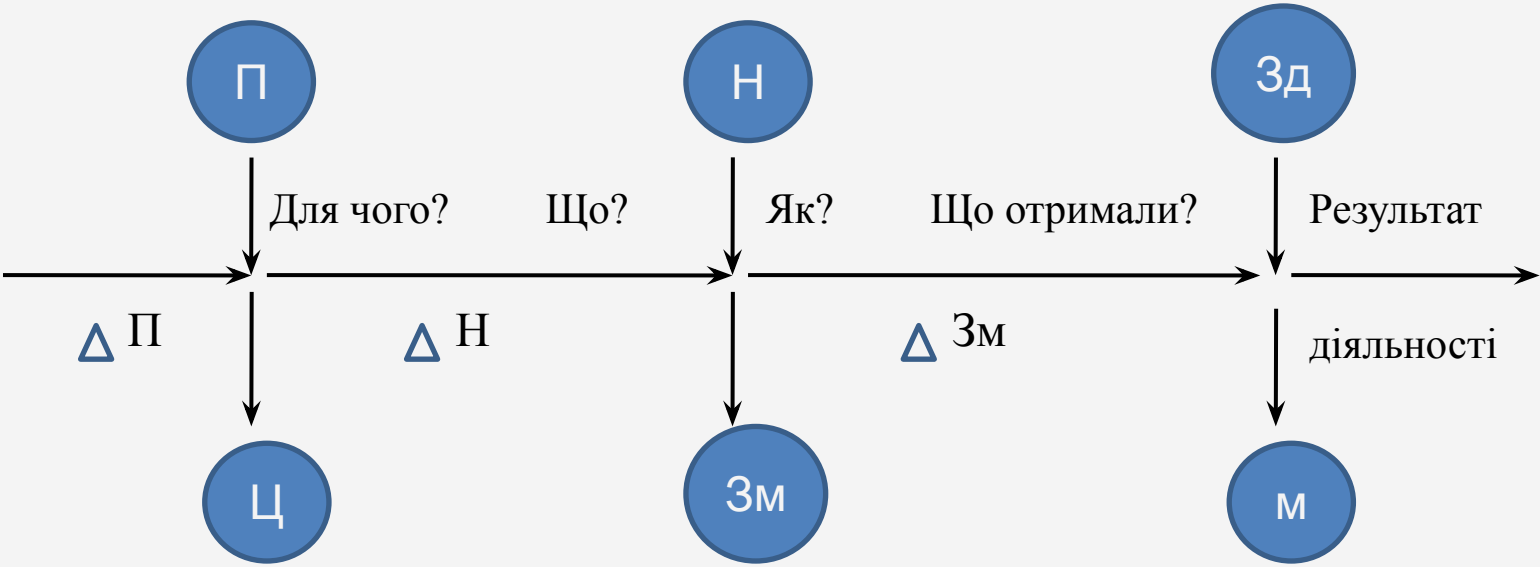
Інформаційний простір - простір, в якому суб'єкти навчання здійснюють процес навчання як засвоєння нової інформації з формуванням продуктивних знань; розвиваючий простір – простір, який включає розумову, комунікативну і предметну діяльність слухача (студента) по перетворенню матеріального продукту. Виховний простір охоплює те, в чому суб'єкт навчання зацікавлений, тобто все те, що він свідомо засвоює.

Процес зміни усвідомленості цілепокладання особистістю, яка навчається, може бути представлений схемою

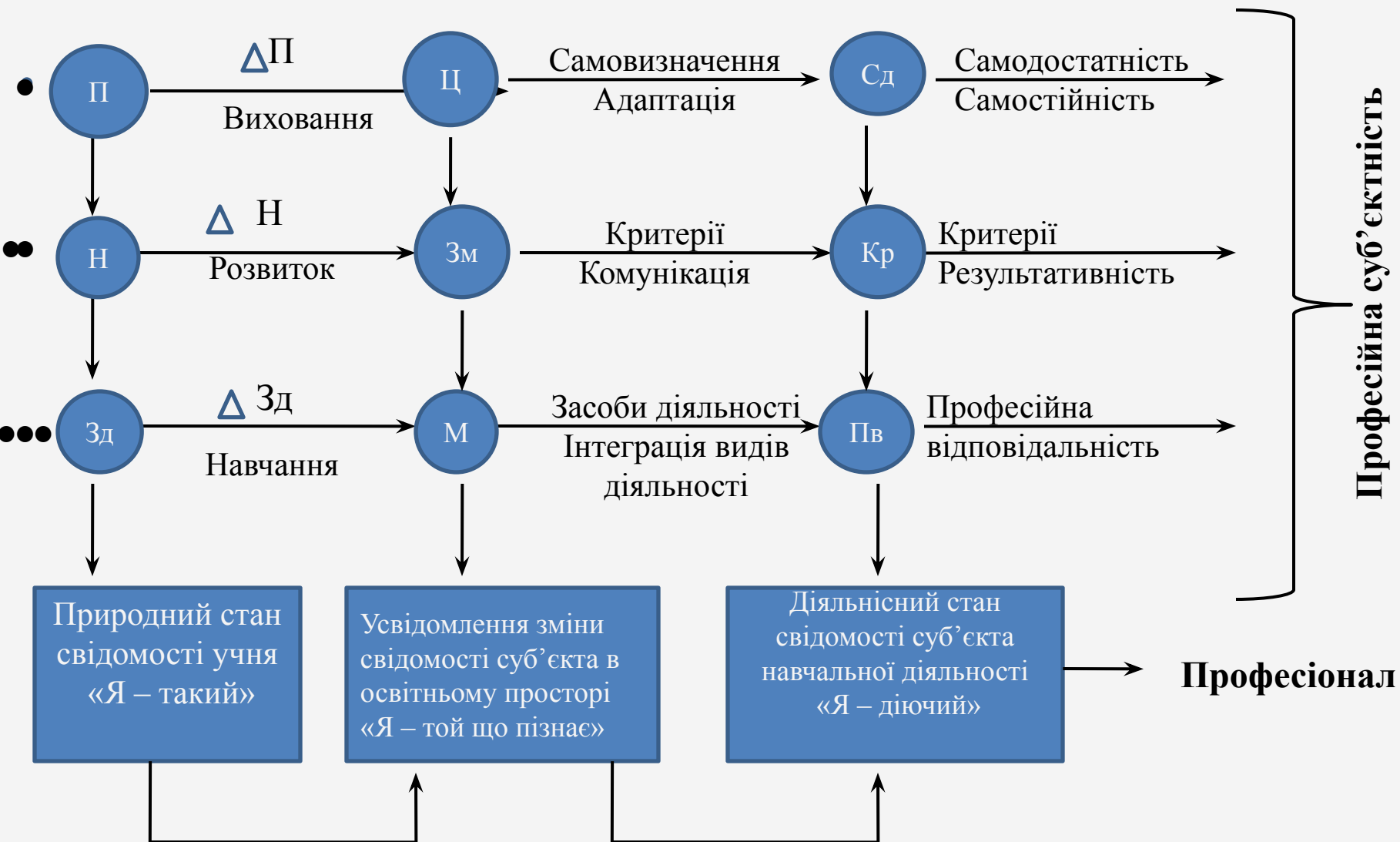

Тут: П – потреби суб’єкта навчання; Н – норми в соціумі; Зд – здібності суб’єкта.
Ц – цілі навчання; Зм – зміст підготовки / перепідготовки; М – методи (технології підготовки / перепідготовки).
Ід – ідеї (мисленева діяльність); Сл – слово (річова предметна діяльність); Вз – взаємодія (комунікативна діяльність).

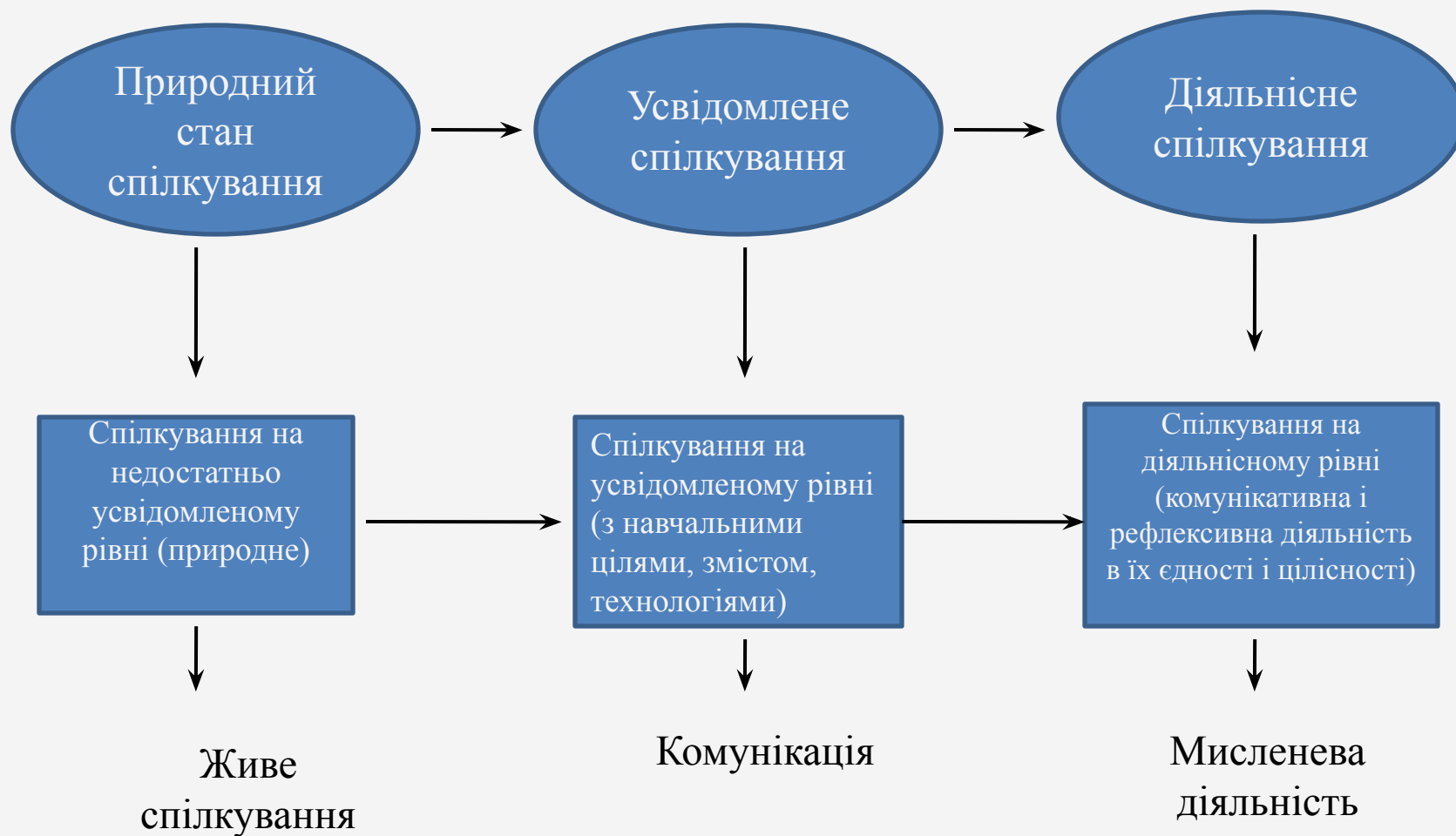
Технологія усвідомленості дій суб'єктом навчання для отримання певного результату може бути представлена наступним ланцюжком

В результаті формування цілепокладання у суб'єктів навчального процесу як біосоціальних систем компоненти системи їх життєдіяльності в процесі навчальної діяльності, що формують професійну суб'єктність, можуть бути представлені таким алгоритмом

Процес формування професійного спілкування як компонента життєдіяльності суб'єкта навчання може бути представлений схемою

Висновки:

- Через самовизначення → до критеріїв результативності → професійній відповідальності;
- через самовизначення → до комунікативно-рефлексивної взаємодії.

В сучасному освітньому просторі існують дві моделі результативності освітнього процесу:

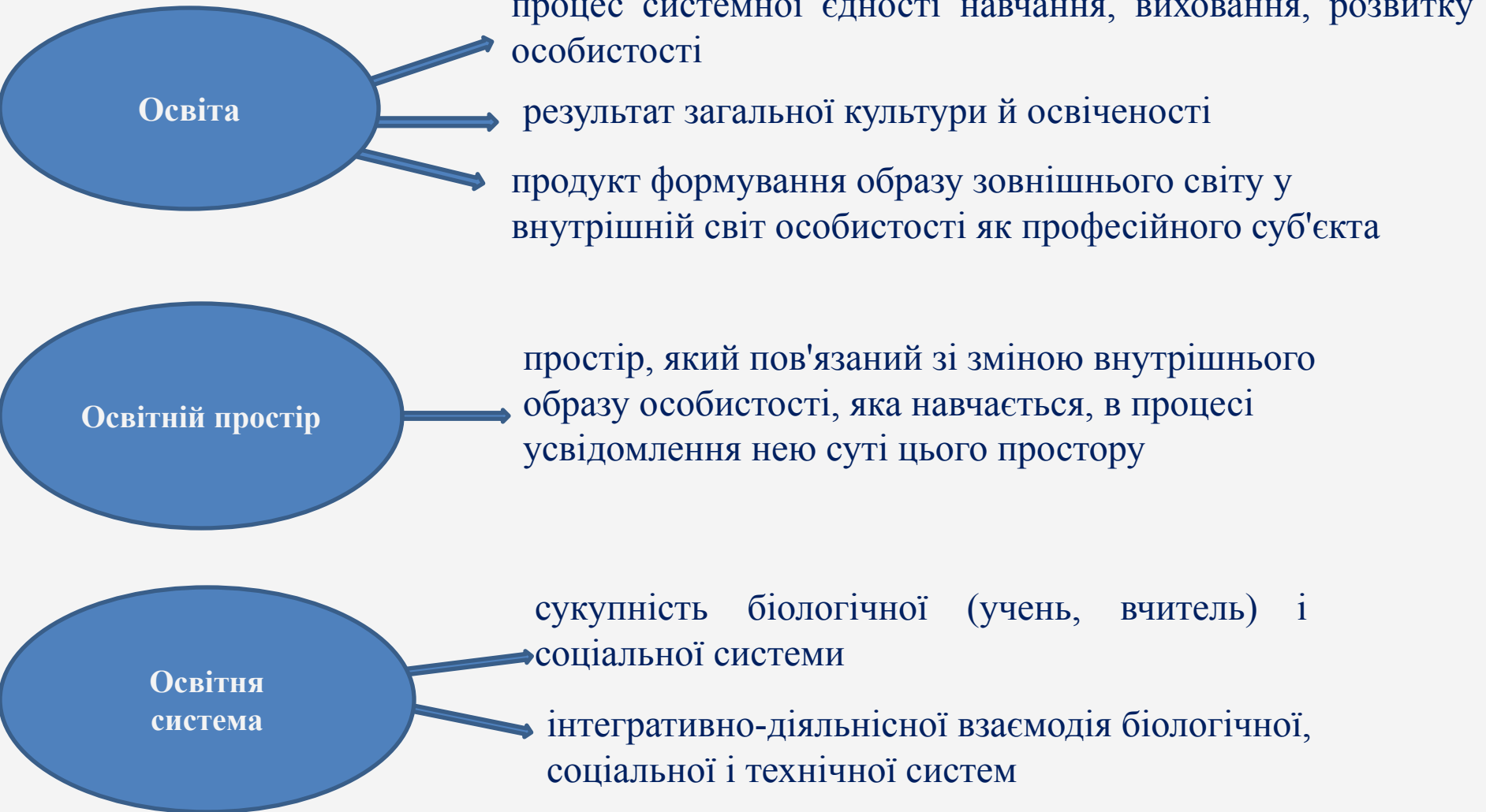
- 1) лінійна («тунельна») – з одним єдиним рішенням, як правило, рекомендованим викладачем;
- 2) синергетична («планетарна», сервісна) – передбачає вибір системоутворюючого продуктивного режиму народження нового рішення через пошук зв'язків, які створюють атмосферу творчості.

ОСВІТА

ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

ОСВІТНЯ СИСТЕМА

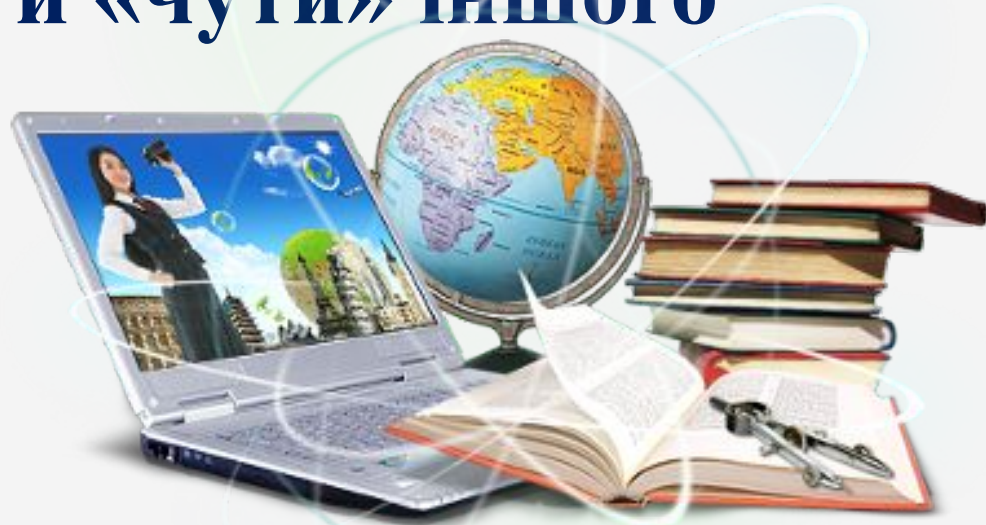
ЗАПОВІДІ ВЧИТЕЛЯ:

**« Почуй та зрозумій іншого»,
«допоможи іншому»**

ГОЛОВНА

ХАРАКТЕРИСТИКА ВЧИТЕЛЯ:

**«Учитель повинен уміти не лише
«слухати», але й «чути» іншого**

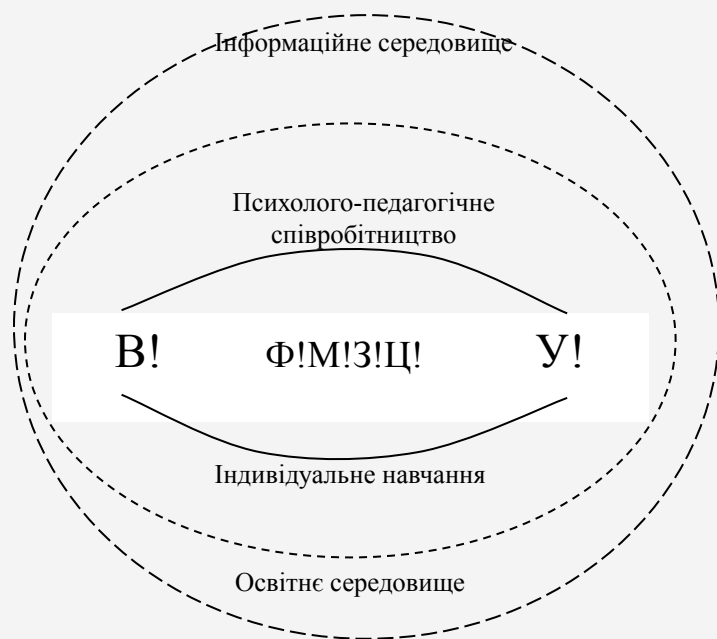

Еволюція розвитку освітнього простору

(В – Вчитель,
У – Учень)

I. Стародавній Рим, Східна Греція
(Освітня парадигма – мисленнєва).

II. Середньовіччя
(Освітня парадигма – природовідповідність).

Характеристика освітньої системи

1. Проблемно-особистісне навчання.
2. Відкрита освітня система.
3. Формування планетарного мислення.

Характеристика освітньої системи.

1. Репродуктивно-інформаційне навчання.
2. Закрита освітня система.
3. Формування тунельного мислення.

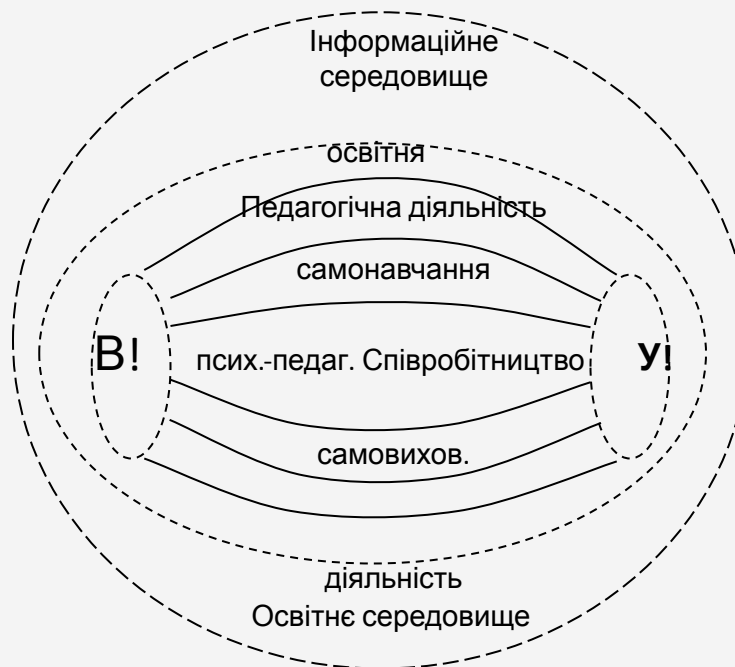
III. Епоха просвіти (Освітня парадигма – культуровідповідності)

Характеристика освітньої системи

1. Проблемно-контекстне навчання.
2. Закрита освітня система.
3. Формування тунельно-алгоритмічного мислення.

IV. Ера інформації (Освітня парадигма–мисленнєво- діяльнісно-результативна)

Характеристика освітньої системи

1. Системно-синергетичне навчання.
2. Відкрита освітня система.
3. Формування планетарного мислення та розвиток професійного суб'єкта.

Зв'язок освітніх парадигм з результатом навчально-виховного процесу.

Стародавній Схід та Греція

Парадигма

Результат:

Мисленнєво-діяльнісна (відкритий освітній процес)

Формування і розвиток інформаційно-знаннєвого виховання з конструюванням планетарного мислення (продукування нових знань, інтегрованих умінь і навичок в нових непередбачуваних умовах інформаційного простору).

II. Середньовіччя

Парадигма

Результат:

Природовідповідності (закритий освітній процес).

Формування і розвиток «тунельного» мислення (репродукція знань і умінь за принципом: «роби зі мною, наслідуй мене і рухайся за мною»).

III. Епоха просвіти

Парадигма

Результат:

Культуровідповідності (закритий освітній процес).

Інформаційно-репродуктивна передача знань, алгоритмічне формування умінь і навичок; формування і розвиток «тунельного» мислення.

IV. Ера інформації

Парадигма

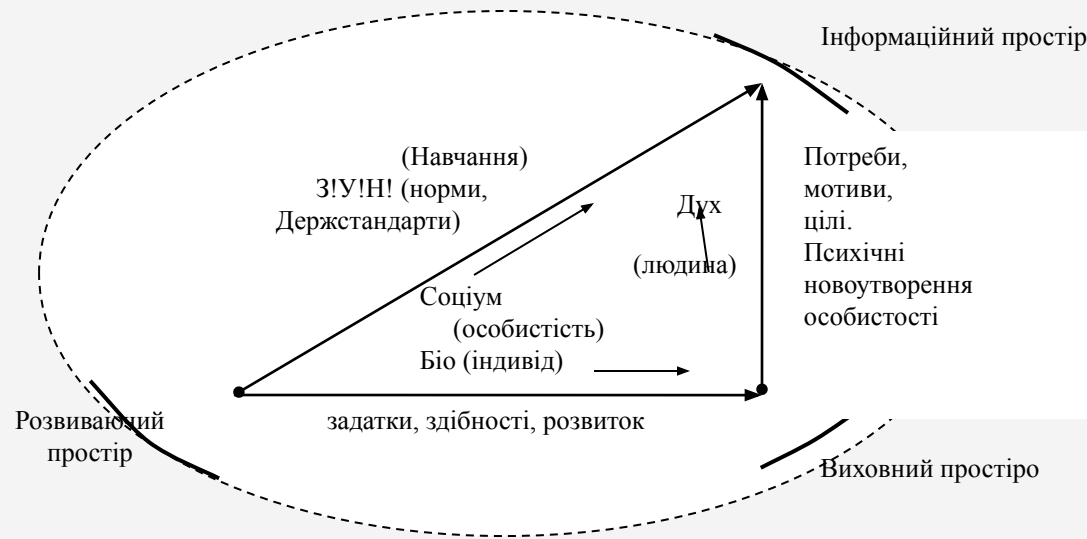
Результат:

Мисленнєво-діялісно-результативна (відкритий освітній процес).

Формування планетарного мислення (продуктивні знання, інтегровані вміння, інтелектуальні навички); розвиток професійної суб'єктності особистості.

Таким чином результативність відкритого освітнього процесу може бути представлена перетином трьох сфер, що відображають інформаційний простір, розвиваючий та виховний простір.

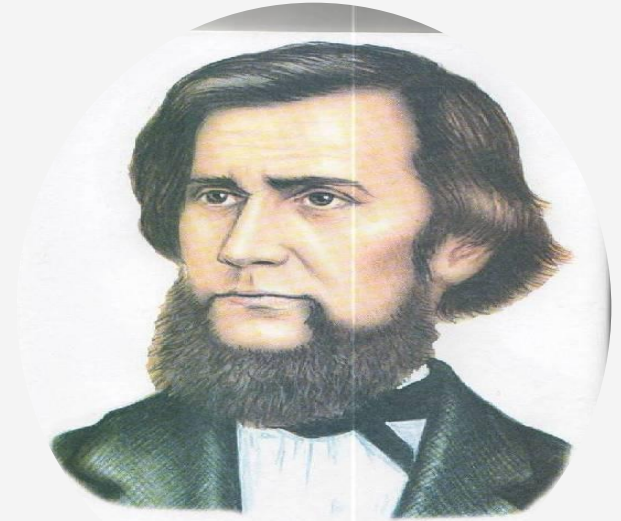
Результативність відкритого освітнього процесу

Висновок. Продуктом освітнього процесу виступає професійна компетентність вчителя і учня

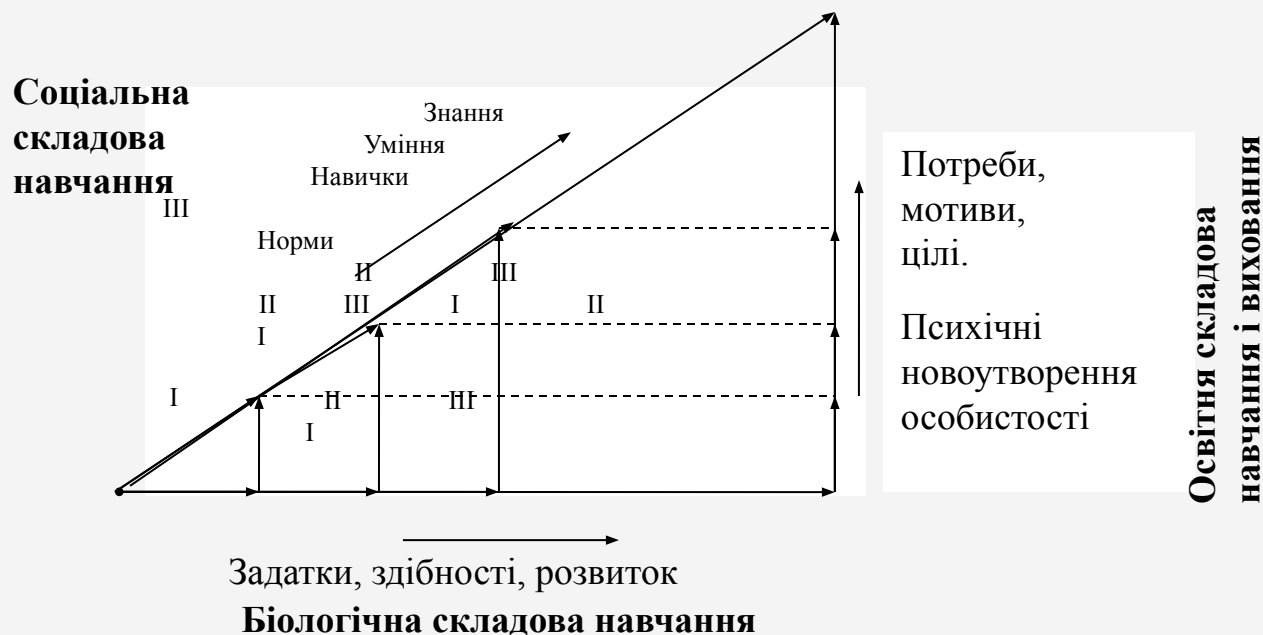
«Тільки особистість виховує особистість, тільки характер формує характер» (К. Ушинський)

“Кожна дитина народжується геніальною і тільки система навчання й виховання не дає їй можливості у майбутньому лишитися такою”

К. Ушинський

Принципи управління біосоціальною системою: послідовність, безперервність, індивідуальність, диференціальність, синергетичність, особистісна орієнтація, системність.

Складові трикутника освітнього процесу, що відіграють роль фундаменту управління біосоціальними системами, дозволяють на основі принципів управління цими системами сформувані дві моделі педагогічної діяльності в залежності від характеристик освітньої системи.

МОДЕЛІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТНІХ СИСТЕМАХ

Закрита освітня система

Компоненти моделі педагогічної діяльності:

інформаційна

продуктивна

контролююча

Складові професійної компетенції

- професійна;
- організаційно-технологічна;
- рефлексивна;
- комунікативна;
- моральна.

Відкрита освітня система

Компоненти моделі педагогічної діяльності:

інформаційна

продуктивно-творча

діагностична

Складові професійної компетенції

- комунікативна;
- професійна;
- конструктивно-технологічна;
- рефлексивна;
- моральна;
- правова;
- екологічна;
- здоров'язберігаюча.

Наявність двох моделей результативності педагогічної діяльності освітнього процесу дозволяє вказати на ряд особливостей управління біосоціальними системами:

- на етапі біфуркаційного зламу в закритій освітній системі виникає нескінченна кількість атракторів (нових центрів організацій), які претендують на формування нових систем;
- синергетична парадигма системоутворення як система методологічних принципів, що спрямована на оптимізацію розв'язання протиріч, які зумовлюють існування і розвиток явищ реального світу, в якості найважливішого завдання розглядає вибір однієї з безлічі можливих траєкторій розвитку системи освіти (школа, ВНЗ, післядипломна освіта);
- головне протиріччя в розвитку синергетичних систем, до яких відноситься система освіти, полягає у взаємодії двох начал – першого, яке створює нові структури систем, і другого, яке розмиває старі (дисипативні) системи;
 - рівноважна взаємодія цих начал – це існування якісно незмінюваної (закритої) системи освіти протягом певного періоду часу;
 - постійна різниця результату взаємодії двох начал – еволюційний етап розвитку відкритої системи освіти;
 - вихід цієї взаємодії за певні кордони – швидке біфуркаційно-синергетичне руйнування існуючої системи освіти.

**ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ!**

